

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice (RP 32/2020 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Matti Sillanmäki, finansministeriet
- utvecklingschef Jukka Hakola, Finlands Kommunförbund.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om statsandel för kommunal basservice ändras. Det föreslås att kommunerna får ersättning för de temporära förseningar av kommunal-, samfunds- och fastighetsskatteinkomsterna som föranleds av ändringarna i betalningsarrangemangen för beskattningen 2020. Ersättningen betalas till kommunerna i proportion till utdelningen av kommunalskatten enligt debiteringen, utdelningen av samfundsskatten och de uppskattade fastighetsskatterna 2020. Ett motsvarande belopp, ökat med det uppskattade beloppet av dröjsmålsränta som ska redovisas till kommunerna på grund av ändringarna i betalningsarrangemangen, dras år 2021 av från ersättningen för förlorade skatteinkomster som föranleds av ändringar i beskattningsgrunderna.

Förslaget har samband med de åtgärder som statsminister Sanna Marins regering vidtagit på grund av konsekvenserna av coronavirusepidemin. Propositionens syfte är att förhindra att de stödåtgärder som avser betalningsarrangemangen för företagsbeskattningen inverkar negativt på kommunernas ekonomiska situation.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

Betänkande FvUB 6/2020 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Genom den föreslagna ändringen i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009, nedan statsandelslagen) avses kommunerna få ersättning för de temporära förseningar i kommunal-, samfunds- och fastighetsskatteinkomsterna som ändringarna i betalningsarrangemangen för beskattningen medför år 2020. Förslaget ingår i regeringens åtgärder för att förebygga konsekvenserna av coronaepidemin.

Propositionen har samband dels med en proposition med förslag till lag om temporär ändring av lagen om skattetillägg och förseningsränta (RP 33/2020 rd), genom vilken dröjsmålsräntan på skatter som är föremål för ett betalningsarrangemang för företag föreslås bli sänkt temporärt, dels med vissa åtgärder som Skatteförvaltningen vidtar för att underlätta villkoren för betalningsarrangemang i företagsbeskattningen.

Propositionen hänför sig till den andra tilläggsbudgetpropositionen för 2020, där det föreslås ett tillägg på 547 miljoner euro under moment 28.90.35 (Ersättning för förlorade skatteinkomster till följd av ändringar i beskattningsgrunderna).

Ändringarna i betalningsarrangemangen kommer att leda till att kommunernas skatteinkomster temporärt minskar i år. Kommunernas skatteinkomster beräknas minska med sammanlagt 547 miljoner euro, varav kommunalskattens andel är 422 miljoner euro, samfundsskattens andel 45 miljoner euro och fastighetsskattens andel 80 miljoner euro. Skatteinkomsterna i fråga uteblir alltså inte helt och hållet, utan betalningen fördröjs. Konsekvenserna av den temporära minskningen av skatteinkomsterna varierar från kommun till kommun. Konsekvenserna för en enskild kommuns skatteinkomster kan vara betydande. Åren 2021 och 2022 beräknas skatteutfallet öka på motsvarande sätt, eftersom betalningstiden enligt betalningsarrangemanget är högst 24 månader. Ökningen av skatteutfallet kan enligt propositionsmotiven beräknas infalla huvudsakligen 2021.

Den temporära minskningen av skatteinkomsterna ska kompenseras kommunerna inom ramen för ersättningen för förlorade skatteinkomster till följd av ändringarna i beskattningsgrunderna enligt statsandelslagen. Ersättningen betalas till kommunerna i proportion till utdelningen av kommunalskatten enligt skatteredovisningen för skatteåret 2020, utdelningen av samfundsskatten för 2020 och de kommunspecifika andelar av fastighetsbeskattningen som verkställts 2019. Utskottet hänvisar här till det som sägs i detaljmotiven.

Beloppet av de ersättningar som betalas 2020 ska år 2021 dras av från ersättningen för förlorade skatteinkomster som föranleds av ändringarna i beskattningsgrunderna, eftersom kommunerna då får de fördröjda skatteinkomsterna. Utöver skatteinkomsterna får kommunerna en dröjsmålsränta som redovisas till kommunerna i enlighet med skattelagstiftningen. Eftersom kommunerna kompenseras för dröjsmålet i skatteinkomsterna, ska det belopp som dras av 2021 ökas med det uppskattade beloppet av den dröjsmålsränta som ska redovisas till kommunerna på grund av ändringarna i betalningsarrangemangen. Dröjsmålsräntan beräknas uppgå till 20 miljoner euro i fråga om kommunalskatten, till 2 miljoner euro i fråga om samfundsskatten och till 3 miljoner euro i fråga om fastighetsskatten.

Betänkande FvUB 6/2020 rd

Utskottet påpekar att beloppen enligt propositionen bara är beräkningar. Utskottet förutsätter att kommunerna kompenseras för de förlorade skatteinkomster som betalningsarrangemangen orsakar 2020 till så korrekt belopp som möjligt och vid så riktig tidpunkt som möjligt. Därför är det nödvändigt att följa utfallet. Skatteförvaltningens uppföljning i realtid ger information om de skatteinkomster och betalade dröjsmålsräntor som på grund av betalningsarrangemangen inte har redovisats till kommunerna. Med hänvisning till propositionsmotiven framhåller utskottet att om beräkningarna i propositionen avsevärt avviker från uppgifterna om utfallet, ska beloppet av ersättningarna för dröjsmål i skatteinkomsterna och de dröjsmålsräntor som ska dras av preciseras senare så att det motsvarar utfallet. Det kräver naturligtvis att lagen ändras. Dessa ändringar kan genomföras till exempel i samband med tilläggsbudgetpropositioner eller propositionen med förslag till ändring av statsandelslagen för 2021.

Skattebortfallet till följd av betalningsarrangemangen utgör bara en del av minskningen av kommunernas skatteinkomster till följd av krisen, framhåller utskottet. Enligt utredning kommer coronaepidemin att leda till att kommunernas skatteinkomster minskar betydligt, uppskattningsvis med upp till en miljard euro, samtidigt som utgifterna och förlusterna i fråga om till exempel avgifts- och hyresinkomster ökar. Det aktuella förslaget innebär inte att kommunerna får kompensation för dessa övriga ekonomiska konsekvenser av epidemin eller för det allmänt dåliga läget i den kommunala ekonomin. Därför behöver kommunerna en hel del andra kompensationer och stödåtgärder. Utskottet konstaterar att regeringen i samband med ramförhandlingarna den 8 april 2020 drog upp riktlinjer för åtgärder för att stödja kommunerna i samband med coronakrisen.

DETALJMOTIVERING

36 b §. Tidsbegränsad ersättning på grund av fördröjda skatteinkomster. Enligt uppgift finns det behov av att precisera grunderna för fördelning av den tidsbegränsade ersättningen till kommunerna för dröjsmål i skatteinkomsterna. Behovet gäller kommunalskatten och fastighets-skatten. I fråga om kommunalskatten kommer den utdelning av kommunalskatten som tillämpas vid skatteredovisningarna för skatteåret 2020 att kunna användas som grund. I fråga om fastighetsskatten kommer de kommunspecifika andelarna av fastighetsbeskattningen för 2019 att kunna användas som grund. Utskottet föreslår preciseringar gällande detta i 2 mom.

Enligt propositionen görs minskningarna 2021 på samma grunder som ersättningarna betalas på 2020. Årtalet i näst sista meningen i 2 mom. är således felaktigt. Det rätta året är 2021.

I 3 mom. finns det bestämmelser om utbetalningar av ersättningar. För tydlighetens skull konstaterar utskottet att utbetalningen av den föreslagna ersättningen ska ske månatligen i jämnstora poster i samband med utbetalningen av statsandelar fram till utgången av 2020. Utskottet ser det som viktigt att den första posten av ersättningen betalas till kommunerna senast i juni 2020.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Betänkande FvUB 6/2020 rd

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 32/2020 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) en ny 36 b § som följer:

7 a kap

Beaktande av ändringar i beskattningsgrunderna

36 b §

Tidsbegränsad ersättning på grund av fördröjda skatteinkomster

Ett belopp som motsvarar kommunernas uppskattade fördröjda skatteinkomster som föranleds av de år 2020 genomförda ändringarna i betalningsarrangemangen för beskattningen betalas till kommunerna år 2020. Motsvarande belopp ökat med det uppskattade beloppet av dröjsmålsränta som ska redovisas till kommunerna på grund av ändringarna i betalningsarrangemangen dras av från ersättningen för förlorade skatteinkomster som föranleds av ändringar i beskattningsgrunderna år 2021.

På grund av fördröjda kommunalskatteinkomster ersätts kommunerna med sammanlagt 422 miljoner euro, som betalas till kommunerna i proportion till **den utdelning** av kommunalskatten **som tillämpas vid skatteredovisningarna** för **skatteåret** 2020. På grund av fördröjda samfundsskatteinkomster ersätts kommunerna med sammanlagt 45 miljoner euro, som betalas till kommunerna i proportion till utdelningen av samfundsskatten för 2020. På grund av fördröjda fastighetskatteinkomster ersätts kommunerna med sammanlagt 80 miljoner euro, som betalas till kommunerna i proportion till **de kommunspecifika andelarna i fastighetsbeskattningen för 2019**. Minskingarna år **2021** görs på motsvarande grunder. Det uppskattade beloppet av dröjsmålsränta på grund av ändringarna i betalningsarrangemangen uppgår till 20 miljoner euro i fråga om kommunalskatten, till 2 miljoner euro i fråga om samfundsskatten och till 3 miljoner euro i fråga om fastighetsskatten.

På utbetalning och administration av ersättningar som avses i denna paragraf tillämpas 48 § 1 mom., 49 § 1 och 2 mom. samt 50—53 och 61—63 §. Bestämmelser om överklagande finns i 12 kap.

Betänkande FvUB 6/2020 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 9.4.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Riikka Purra saf
vice ordförande Mari-Leena Talvitie saml
medlem Tiina Elo gröna
medlem Jussi Halla-aho saf
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Hanna Holopainen gröna
medlem Aki Lindén sd
medlem Heidi Viljanen sd
ersättare Pekka Aittakumpu cent
ersättare Sanna Antikainen saf
ersättare Seppo Eskelinen sd
ersättare Veronika Honkasalo vänst
ersättare Jenni Pitko gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.